

ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

Dr.sc. Nevenka Breslauer, prof.visoke škole, Međimursko Veleučilište u Čakovcu

Ulica J.Jelačića 22a, 40000 Čakovec, E-mail: nevenka.breslauer@mev.hr

Broj mobitela: 099 5206 872

Dr.sc. Marina Gregorić, predavač, Međimursko Veleučilište u Čakovcu

Ulica J.Jelačića 22a, 40000 Čakovec, E-mail: marina.gregoric@mev.hr

Broj mobitela: 099 4040 164

Mr.sc. Ivan Hegeduš, viši predavač, Međimursko Veleučilište u Čakovcu

Ulica J.Jelačića 22a, 40000 Čakovec, E-mail: ivan.hegeduš@mev.hr

Broj mobitela: 099 2637 281

SAŽETAK

Danas je turizam jedna od najbrže rastućih industrija svijeta i mnogi krajevi i naselja diljem svijeta pronalaze priliku za svoj napredak upravo u razvoju turizma. Današnji moderni turist sve više se distancira od masovnog turizma i svoj odmor i razonodu traži u mjestima koja još nisu toliko poznata na globalnom tržištu, a odišu mirom, čistoćom i sigurnošću. Međimurje kao turistička destinacija još uvijek je nepoznato na globalnoj turističkoj karti Europske Unije, budući da većina turista koja dolazi u Republiku Hrvatsku pretežno svoj godišnji odmor koristi na jadranskoj obali i jadranskim otocima. Unutrašnjost Hrvatske, a pogotovo sjeverozapadni kraj, još uvijek se slabo promovira i ogroman broj turista nikada nije ni čuo za Međimurje. Međimurje je danas jedna od najrazvijenih županija u Republici Hrvatskoj, a ono po čemu je među najpoznatijima upravo je uređenost infrastrukture. Međimurci su poznati kao vrijedni, marljivi, pedantni i uredni ljudi. Njihove kuće, dvorišta, vrtovi pa i parkovi oduvijek su bili primjer ostalim krajevima u Hrvatskoj kako i na koji način treba održavati i voljeti svoj kraj i svoje mjesto. Zbog toga mnogi nazivaju ovaj sjeverozapadni dio Hrvatske „Horvatskim cvetnjakom“. Upravo zbog dobrog planiranja i suradnje lokalnih i županijskih vlasti, Međimurje je primjer kako se može dobro organizirati određena regija da bi bile zadovoljne sve strukture društva: gospodarstvenici, turistički djelatnici, lokalna vlast, lokalno stanovništvo, turisti, a da time nije narušen održivi razvoj regije.

Ključne riječi: lokalno stanovništvo; netaknuta priroda; održivi razvoj; sigurnost; turizam

1. UVOD

Međimurska županija smještena je na krajnjem sjeverozapadu Republike Hrvatske, graniči s Republikom Mađarskom i Slovenijom odnosno s Koprivničko-križevačkom i Varaždinskom županijom. Omeđena rijekama Murom i Dravom (od kuda dolazi povijesni naziv *Insula intra Dravum et Muram*), s površinom oko 730 km² i oko 113.804 stanovnika, odnosno 156 stanovnika/km² (nažalost i u Međimurskoj županiji dolazi do smanjena broja stanovnika), najmanja je i najgušće naseljena hrvatska županija. Prema teritorijalnom ustroju, Međimurska županija podijeljena je u tri grada i 22 općine. Čakovec (ima oko 27.104 stanovnika, prema popisu stanovništva, kućanstva i stanova 2011.) je upravno, kulturno i gospodarsko središte županije te uz Prelog i općine na osi Mursko Središće-Čakovec predstavlja najrazvijeniji dio županije.

Međimurje se nalazi u radijusu od 300 km od velikih urbanih aglomeracija Zagreba, Beča, Budimpešte i Ljubljane. Dobro je prometno povezano s obzirom da ovuda prolazi autocesta A4, koja je dio međunarodnog pravca Budimpešta-Rijeka, Čakovec se nalazi na magistralnoj željezničkoj pruzi 1. ranga, a međunarodne zračne luke Zagreb i Maribor (SLO) udaljene su, za transfer prihvatljivih, 100 km. Prema nekim statističkim pokazateljima autocestom A4 godišnje prolazi oko 3-4 milijuna putnika u tranzitu. Infrastrukturna opremljenost Međimurske županije izvrsna je s vrlo visokim udjelom pokrivenosti prostora vodovodom (98%), električnom (98%), plinskom (98%) i telekomunikacijskom (90%) mrežom. Međimurska županija i nadalje je predvodnik u gospodarenju otpadom (o tom opširnije u sljedećem poglavlju) koji se razvrstava na cijelom prostoru, angažirana je u korištenju čistih izvora energije (npr. biomasa, bioplin, geotermalna energija) te raspolaže izdašnim kapacitetom podzemne vode i izvorima pitke vode. Vizualno se može reći da je vrlo skladno uređen prostor i da se upravo taj sklad uređenosti prirode i prostora može prepisati vrijednim, marljivim i skromnim Međimurcima koji oduvijek žive na tim prostorima. Gotovo svaka kuća i dvoriše koje se nalazi u Međimurju je uređeno i čisto. Dvorišta i balkoni odišu cvijećem, a kada danas govorimo o ekološkom i održivom razvoju određene regije, može se samo konstatirati da Međimurska županija može biti dobar primjer cijeloj Republici Hrvatskoj.

Usprkos, svim tim pokazateljima i poslovičnoj marljivosti Međimuraca, u odnosu na ostatak RH, obrazovna struktura stanovništva ispodprosječna je, a također je Međimurska županija prepoznatljiva kao županija s najnižim plaćama, gdje su plaće puno niže od prosjeka. Paradoks svega navedenog je i taj da se unatoč svim tim pokazateljima Međimurska županija ubraja u jednu od gospodarski najuspješnijih u Hrvatskoj. Orijentirana je na prerađivačku industriju, trgovinu, građevinarstvo i poljoprivredu, a izrazito je i izvozno orijentirana (Njemačka, Austrija i Italija). Po razvijenosti tradicijskih obiteljskih obrta te malog i srednjeg poduzetništva i dalje je u samom vrhu. (<http://www.medjimurska-zupanija.hr>).

U proteklih desetak godina Međimurje postupno gradi poziciju privlačne i atraktivne turističke destinacije s ponudom raznolikih turističkih segmenata i iskustava, od izleta motiviranih gastronomijom i vinom do izuzetno složenih turističkih proizvoda vezanih uz zdravlje i rekreaciju.

Kako bi se što bolje prezentiralo i promoviralo Međimurje, Međimurska županija je u sklopu EU projekta Joint planning for long-term development in cross-border region financiranog iz Programa IPA, pristupila izradi Strateškog marketing plana turizma Međimurske županije za razdoblje od 2014. do 2020. godine, polazeći od planskog okvira postavljenog u Strategiji razvoja turizma RH do 2020. godine.

Polazeći od postojeće pozicije Međimurske županije na turističkom tržištu, njezinim ogromnim resursima i potencijalima, idejni cilj projekta je pridonijeti izgradnji i prepoznatljivosti identiteta Međimurske županije kao zasebne turističke cjeline koja svojom bogatom kulturno-povijesnom baštinom, specifičnim kulturnim sadržajima, bogatom eno-gatstronomskom ponudom i nizom različitih oblika selektivnih vrsta turizma, može značajno pridonijeti poboljšanju turističke ponude kako na regionalnoj, tako i na nacionalnoj razini.

2. KLJUČNA NAČELA ODRŽIVOG TURISTIČKOG RAZVOJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Održivi razvoj je razvoj kojim se zadovoljavaju potrebe današnjih naraštaja, a da se pritom ne ugrožava mogućnost budućih naraštaja u zadovoljavanju njihovih potreba. To znači da pri odlučivanju i provođenju aktivnosti kojima svaka organizacija stvara vrijednost treba sustavno uzimati u obzir ekonomske i društvene činitelje te činitelje vezane uz zaštitu okoliša. Održivi razvoj takav je razvoj u kojem su procesi promjena, upotrebe resursa, smjer intervencija, tehnološki razvoj i institucionalne promjene koje se provode u skladu s potrebama današnjih i budućih generacija (Bačun i sur., 2012). Upravo u tom segmentu može se opisati i turistički razvoj Međimurske županije. Svakoj turističkoj destinaciji i prostoru bitno je privući što više turističkih posjetitelja i ostvariti što veću ekonomsku zaradu, ali ono što je ključno i nužno prilikom stvaranja bilo kakve strategije potreba je ograničenja posjeta. Bilo koji segment flore i faune koji se može vidjeti i posjetiti, mora u sebi sadržavati i ograničenje pristupa. Danas u svijetu već postoji veliki broj turističkih destinacija i atrakcija gdje je pristup ograničen. Bilo koja prirodna turistička destinacija koja se posjeti i koja primi nekoliko tisuća posjetitelja, mora imati u sebi programirano i određeno vrijeme za oporavak.

Turizam je prema Gluucksmannu kretanje u prostoru izvan mjesta stalnog boravka u cilju upoznavanja novih stvari, ljudi i njihova života za vrijeme prolaznog boravka u drugom mjestu (Bilen, 2006).

Nakon prolaznog boravka u drugom mjestu svaki bi turist iza sebe morao ostaviti čistu i netaknutu prirodu, kao da tamo nitko nije i boravio. Koliko su o tome osviješteni i obrazovani pojedini turisti, drugo je pitanje. Održivi razvoj turizma u Republici Hrvatskoj, odnosno dugoročno upravljanje i ukupna raspoloživost turističkog prostora u Republici Hrvatskoj, danas je u najvećoj mogućoj mjeri uvjetovan odredbama Zakona o prostornom uređenju i zakona o gradnji.

Da bi se omogućio održiv razvoj turizma u sadašnjosti i budućnosti, potrebno je osigurati kvalitetnu razvojnu strategiju, ali i novčana sredstva za upravljanje turizmom. Pritom bi trebalo primjenjivati tri najvažnija načela održivog razvoja: ekološku, sociokulturnu i ekonomsku održivost (Bartoluci, 2013).

Cilj ovog rada je ukazati na potrebu za održivim turističkim razvojem te tako utvrditi na koji način održivi razvoj utječe na turizam, a samim time i na cjelokupno gospodarstvo Republike Hrvatske. Bitno je također i probuditi svijest lokalnog stanovništva i lokalne zajednice, ponuđača proizvoda i usluga, turista i ostalih djelatnosti vezanih uz turizam o važnosti održivosti destinacije u turizmu. U budućnosti će opstati samo one turističke destinacije i atrakcije koje će znati gospodariti svojim turističkim prostorom i koje će znati zaštititi svoj prostor od masovnog turizma.

Možemo navesti 3 temeljna stupa održivog razvoja turizma:

- ◊ resursi okoliša koji su ključni element održivog turističkog razvoja treba iskorištavati na optimalan način;
- ◊ poštivati društveno-kulturnu autentičnost destinacije te isto očuvati za buduće generacije;
- ◊ osigurati dugoročne i održive gospodarske aktivnosti destinacije uz pravednu raspodjelu i korist svim dionicima.

Također potrebno je poticati zapošljavanje, zaradu društvenim uslugama u zajednici te smanjivati nezaposlenost

Pridržavajući se ovih načela, održivi turizam mora turistu pružiti visoki stupanj zadovoljstva, a isto tako turistima treba paralelno razvijati svijest o održivosti turizma te ih poticati da promiču koncepciju održivog turizma među sobom.

Poželjan turistički razvoj Međimurske županije odražen je u marketinškoj koncepciji turizma i cjelokupnoj komunikaciji županije s turističkim tržištem, podrazumijeva upravljanje ukupnim županijskim resursima na način koji će pridonijeti dugoročnom održivom razvoju i blagostanju lokalne zajednice. Rukovodeći se razvojnim načelima hrvatskog turizma, kako su definirani u Strategiji razvoja turizma RH do 2020. (Ministarstvo turizma RH, 2013), odnosno europskom razvojnom strategijom EUROPA 2020 - Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast (Europska komisija, 2010), postavljaju se sljedeća razvojna načela turističkog razvoja županije:

- **Partnerstvo** - polazeći od činjenice da je turistički proizvod „agregat“ sadržaja i usluga u ingerenciji većeg broja različitih institucija i ponuđača, konkurentnost destinacija nužno podrazumijeva umrežavanje i stalnu komunikaciju dionika, kako kroz horizontalnu i/ili vertikalnu suradnju, tako i kroz suradnju javnog i privatnog sektora. Partnerski odnos složenog sustava dionika županije jedan je od principa na kojima se temelji turistički razvoj Međimurja. Možemo reći da gotovo i ne postoji niti jedan segment u društvu koji na direktan ili indirektan način nije povezan sa turizmom ili održivim razvojem.

- **Osjećaj za mjesto** - doživjeti autentičnost određenog mjesta ili autentični doživljaj određene seoske sredine od iznimne je važnosti za svakog turista. Šarm prošlih vremena, zaboravljeni rituali, tradicije i norme od izuzetne su važnosti za turističku ponudu. Očuvanje i promocija nekadašnje kulturno-povijesne baštine također može biti kotač razvoja, svakog pojedinog mjesta.

- **Ekološka odgovornost** - očuvanje prirodnih resursa temeljna je vrijednost svakog društva, a ekološka osviještenost je itekako bitna za razvoj turizma i turističke destinacije. Promoviranje turizma na ekološkoj i sociokulturnoj osviještenosti može biti jako dobra polazna osnova za razvoj održivog turizma. Ekološka odgovornost ljudi koji žive na određenoj destinaciji bitan je čimbenik i kvalitetne turističke ponude. U mom segmentu bi Međimurska županija mogla brendirati i promovirati sebe riječima: "Međimurje-ekološki najosviještenija i najuređenija regija Republike Hrvatske".

Inovativnost - Međimurci su prepoznati kao dobri gospodarstvenici i dobri inovatori. Diljem svijeta osvajaju nagrade za inovativnost u poslovanju i gospodarenju otpadom. Sve navedene ideje i inovacije i te kako se mogu pretočiti u zanimljivu i jedinstvenu turističku ponudu i promociju.

Kultura kvalitete - Ogromna briga za goste i sve putnike dobronamjernike koji posjećuju Međimurje, iskazana je kroz niz kvalitetnih turističkih sadržaja. Poznata međimurska gostoljubivost odražava se prije svega u širokoj i bogatoj gastronomskoj ponudi.

Zadovoljstvo i ponekad pretjerana briga da gost slučajno ne bude gladan ili žedan, samo su jedan mali segment brige o gostu i zadovoljenju svih njegovih duhovnih i materijalnih potreba. „Kultura kvalitete boravka“ i „način ljubaznog ophođenja“ sa svim posjetiteljima koji posjete Međimurje jedan je od bitnih principa na kojima se temelji turistička ponuda.

Ukoliko sublimiramo sve navedeno i proklamirajući društvene vrijednosti i tržišne trendove, možemo zaključiti da navedena razvojna načela održivog razvoja turizma u Međimurskoj županiji imaju snagu osigurati dugoročnu razvojnu strategiju turizma, na obostranu korist svih koji jesu i koji će biti uključeni u turizam i turističke tokove.

3. GOSPODARSTVENICI UKLJUČENI U ODRŽIVI RAZVOJ U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJU

3.1 Kompanija Tehnix

Kompanija Tehnix vodeća je eko industrija, koja proizvodi strojeve i opremu za zaštitu okoliša. Njihov cilj je zajednička primjena novih tehnologija sa kojima će svi ostvarivati veće rezultate u gospodarenju otpadom, koji bi morao postati izvorom novih sirovina te bi se kompostiranjem organski otpad pretvarao u eko gnojivo. Razvojem novih tehnologija mogu se lakše ostvariti ciljevi održivog razvoja, zaustaviti klimatske promjene planeta. Inovativnim tehnologijama zaustaviti će se zagađenje zraka, vode i zemlje te se na taj način može ostvariti i održiva budućnost.

Poduzeće Tehnix izradilo je niz inovacijskih proizvoda po kojim su postali prepoznatljivi brend po cijelom teritoriju Republike i diljem svijeta.

Neki od njihovih proizvoda su:

- **Sortirnica korisnog komunalnog otpada**

Poduzeće Tehnix sa svojim iskustvom i proizvodno-montažnim te kadrovskim kapacitetima u vrlo kratkom roku završilo je izgradnju sortirnice za korisni otpad na reciklažnom dvorištu Treskavac na otoku Krku. Poduzeće Ponikve Eko otok Krk na taj je način dobilo najmoderniju tehnologiju koja je sufinancirana od Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost te je sada u tehnološkoj mogućnosti sprovesti sustav prikupljanja otpada od „vrata do vrata“ s jasnim vremenskim ciljem do 2020. godine, 80% odvojenog otpada.

- **Kontejnerski moduli**

U prvom tromjesječju Kompanija Tehnix bilježi značajne aktivnosti u kontejnerskoj proizvodnji. Samo u mjesecu ožujku proizvedeno je i uspješno isporučeno 330 komada različitih kontejnerskih modula što je daleko najbolji rezultat u cijeloj povijesti Tehnixa, što se tiče kontejnerske proizvodnje. Uspješnu proizvodnju prate brojne prodajne i marketinške aktivnosti Tehnix-ovih izvoznih menedžera koji su već sada uspjeli osigurati istu količinu kvalitetnih projekata i za sljedeće tromjesječje. Taj je uspjeh još značajniji kad se uzme u obzir da se više od 98% svih proizvoda te grupe izvozi u zemlje zapadne Europe.

- **Reciklažna dvorišta**

Komunalno poduzeće Medeko servis d.o.o. iz Medulina prvi je korisnik mobilno reciklažnog dvorišta kojeg su uz sufinanciranje fonda za zaštitu okoliša instalirali u općini Medulin. Proizvod je tvrtke Tehnix d.o.o. koji je prilagođen na „vozilo podizač“ s mogućnošću prikupljanja svih (33) ključnih brojeva prema zakonu o otpadu.

- **Tehnix biorotori - u funkciji zaštite okoliša turističkih destinacija**

Uoči ljetne sezone, 2014. godine, u Istri je pušten u rad najmoderniji zabavni park Istralandija. Jedan od vitalnih logističkih objekata u parku je i uređaj za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda. Ugrađen je uređaj posljednje generacije koji objedinjava više faza u procesu pročišćavanja otpadnih voda. Unatoč ekstremnim uvjetima i opterećenjima kojima je uređaj bio izložen, uspješno je odradio svoj dio zadaće.

- **MALL OF SPLIT: Specijalni separator 150/500 L/s**

Za potrebe građevinskog projekta MALL OF SPLIT, izradili su i isporučili specijalni separator zapremnine 30000L: nazivnog protoka 150/500 L/s.

- **Mobilna reciklažna dvorišta**

- ◇ sve u skladu sa zakonom o otpadu RH
- ◇ mogućnost prijevoza: navlakačem, podizačem, grajferom, viličarom, dizalicom
- ◇ spremnici prema svim ključnim brojevima ugrađeni u spremištu
- ◇ pravilno fiksirani za sigurni transport
- ◇ posebno odvojeni dio spremišta za nauljeni otpad
- ◇ certifikat ovlaštenog instituta za sigurnost

- **Modularna kontejnerska stepeništa**

Modularna kontejnerska stepeništa i kontejneri u flat-pack izvedbi samo su dio noviteta kojima kompanija TEHNIX ispunjava zahtjeve Europskih kupaca. Modularno kontejnersko stepenište razvijeno i proizvedeno u pogonima kompanije TEHNIX izrađeno je prema iznimno visokim europskim standardima pouzdanosti i sigurnosti. Stepenište je izrađeno od pocinčanog čelika debljine 3mm, čime je osigurana robusnost stepeništa te otpornost na oštećenja i koroziju. Stepenište je u potpunosti modularne izvedbe što omogućuje jednostavnu i brzu izgradnju kontejnerskih naselja ili se može primijeniti kao dodatno stepenište na već postojećim objektima.

- **Poduzeće TEHNIX - kao globalna kompanija**

Tehnix uređaji instalirani su po cijelom svijetu. Instalirali su uređaj kapaciteta 1250ES za potrebe pročišćavanja sanitarnih i fekalnih otpadnih voda za tvornicu „OMEGA LINE“ u Sri Lanki, u mjestu Sandalankawa.

- **Suradnja s kompanijom Lafarge iz Francuske**

Na poziv kompanije Lafarge iz Francuske održali su sastanak u Egiptu u gradu Kairu, a tema poslovnog sastanka bila je izgradnja „MBO-T“ tvornice za reciklažu komunalnog otpada u Egiptu, točnije za reciklažu – sortiranje miješanog komunalnog otpada te specijalno kao dodatak za proizvodnju „RDF goriva“ iz ostataka miješanog komunalnog otpada.

- **Suradnja s norveškim poduzećima**

Tvrtka Tehnix već niz godina uspješno surađuje sa nizom norveških firmi koje proizvode opremu i uređaje za distribuciju električne energije. Tehnix proizvodi specijalne tehnološke kontejnere u koje se navedena oprema montira te takve kompletene funkcionalne transformatorske i distributivne kontejnere predaje na upotrebu krajnjem kupcu za područje cijele Skandinavije.

3.2. Poduzeće Čakom iz Čakovca

Gradsko komunalno poduzeće Čakom bavi se održavanjem čistoće i javnih površina grada Čakovca

Njihova predanost kvaliteti, zaštiti okoliša, zdravlja i sigurnosti bazira se na sljedećim segmentima:

- ◊ stalno unapređivanje integriranog sustava upravljanja u skladu s međunarodno priznatim normama ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001
- ◊ stalno poboljšavanje učinka rada na okoliš, zdravlje i sigurnost
- ◊ sprečavanje zagađenja kada je to moguće i odgovorno gospodarenje prirodnim resursima
- ◊ djelovanje u skladu sa zakonima Republike Hrvatske
- ◊ stalno promičanje timskog duha i osiguranje poticajnog radnog okruženja za sve zaposlenike Čakoma.

Poduzeće Čakom odvaja i selekcionirala otpad na sljedeće segmente:

Komunalni otpad - otpad iz kućanstva, otpad koji nastaje čišćenjem javnih i prometnih površina, otpad sličan otpadu iz kućanstva koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima.

U posude za komunalni otpad **zabranjuje se odlagati:** tekuće i polutekuće tvari, žar, lešine životinja, električne baterije, akumulatore, auto-gume, otpad iz klaonica, mesnica i ribarnica, zeleni otpad, građevinski otpad, opasni otpad, ambalažni otpad.

Glomazni otpad - otpad iz kućanstva koji se sastoji od dijelova putničkih automobila, automobilskih guma, pokućstva i sličnih proizvoda koji su postali otpad.

Elektronički otpad -usluga odvoza i zbrinjavanja otpada financira se iz sredstava FZOEU i za korisnike je besplatna.

Zeleni otpad - je otpad koji je nastao košnjom trave, obrezivanjem drveća, čišćenjem korova, lišće, otpad iz vrtova, voćnjaka i vinograda i drugi otpad biljnog porijekla podesan za kompostiranje.

Građevinski otpad - je otpad od iskopa, otpad s gradilišta, otpad od rušenja, lomljeni materijal od razgradnje i rekonstrukcije cesta i slično. Poduzeće „Čakom“ među prvima je u Republici Hrvatskoj započelo s odvajanjem otpada i danas je mnogim komunalnim poduzećima uzor.

4. ZAKLJUČAK

Bez obzira na SWOT analize, Međimurje ima ogroman turistički potencijal za razvoj turizma. Može se još uvijek reći da je Međimurje nedovoljno turistički prepoznato na turističkoj karti Hrvatske, a da ne govorimo o široj regiji. Ono što nedostaje Međimurskoj županiji je svakako, dobra turistička promocija. Tek unatrag nekoliko godina počelo se na Međimurje gledati kao na „Neotkriven turistički potencijal“. Čista priroda, još uvijek nedovoljno neiskorišteni i netaknuti turistički resursi, samo su neki od potencijala buduće turističke ponude. Gledamo li s današnjeg vremenskog odmaka, možda je dobro da se u turističkom smislu Međimurje nije puno bolje razvilo budući da sada imamo mogućnost prezentiranja „neotkrivenog turističkog dragulja“. Na lokalnoj i regionalnoj zajednici je ogroman zadatak da taj svoj neotkriveni turistički dragulj promovira i prezentira, kako bi se ostvarila određena ekonomska korist, ali je ujedno i vrlo bitno znati taj turistički potencijal i zaštititi. Međimurje je u samome vrhu u Republici Hrvatskoj po ekološkoj osviještenosti, a to je sve postignuto upravo zahvaljujući izvrsnom suradnjom gotovo svih segmenata društva u Međimurskoj županiji.

Razumijevanje i potpora jedinica lokalne samouprave također je vrlo bitan čimbenik. Ipak, pokretačka snaga za planirane iskorake Međimurja na turističkom tržištu u dužem vremenskom razdoblju je u rukama sustava turističkih zajednica (odnosno budućeg sustava destinacijskog menadžmenta). Samo dobrim planiranjem i umrežavanjem svih segmenata koji su ključni za razvoj određene regije, moguće je postići određene rezultate, a turistički procvat Međimurske županije tek slijedi. Ukoliko još niste posjetili Međimurje, pozvani ste. „Kaj se čeka?“

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM IN COUNTY OF MEĐIMURJE

ABSTRACT

Tourism today is one of the fastest growing industries of the world and many places or parts of the world search for their development in tourism sector. Modern tourist today is more distanced from mass tourism and searches for vacation and holidays in places which are not yet that famous on the global market, but are characterized by peace, cleanliness, and security. Međimurje as a tourism destination is still not known on the global map of European Union, considering that most of the tourists visiting Croatia spend their vacation at the Adriatic coast and Croatian islands. Continental Croatia, especially northwestern part, is still less promoted and most of the tourists have never heard of its beauty and attractions. Međimurje is one of the most developed Counties in Croatia and is well known for its developed infrastructure. Local population of Međimurje are known as hard working, neat and precise people. Their houses, gardens and parks were always famous as examples of how people should take care of their neighbourhood and how to maintain and love their place and origin. Therefore many people call this part of Croatia Horvatski cvetnjak which can be translated as Croatian flower garden. Precisely due to good planning and good cooperation between people and the local county government, Međimurje can be seen as an example of how a county can be well organized in order to satisfy all social structures: entrepreneurs, tourism employees, local government and citizens as well as tourists. At the same time it shows the possibility to maintain sustainable development of nature without endangering society, nature and economic development.

Key words: *local population; security; sustainable development; untouched nature; tourism*

LITERATURA

1. Bačun, D, Matešić, M. Omazić, M.A. (2012). *Leksikon održivog razvoja*. Zagreb: Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj.
2. Bartoluci, M. (2013). *Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva-turistička politika, razvoj i poduzetništvo u turizmu*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Bilen, M. (2006). *Turizam i prostor-ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu*. Karlovac: Veleučilište u Karlovcu
4. Čakom. (2015). Preuzeto s: <http://www.cakom.hr/o-tvrtki/opcenite-informacije.html>
5. Državni zavod za statistiku. (2011). *Popis stanovništva i kućanstva i stanova 2011*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
6. Međimurska županija. (2015). Preuzeto s: <http://www.medjimurska-zupanija.hr>
7. Narodne novine. (2013). *Zakon o gradnji*. Zagreb: Narodne novine d.d. Preuzeto s: <http://www.zakon.hr/z/690/Zakon-o-gradnji>
8. Održivi turizam. (2015). Preuzeto s: <http://www.odrzivi.turizam.hr/default.asp?id=97>
9. *Razvojna strategija Međimurske županije 2011.-2013*. Čakovec.
10. Tehnix. (2015). Preuzeto s: <http://www.tehnix.hr/tehnix/gospodarenje-komunalnim-otpadom/gospodarenje-komunalnim-otpadom.aspx/1000089-groupaspx>